

A portrait of Mikko Kiiskilä, a middle-aged man with a bald head, a grey beard, and glasses. He is wearing a dark polo shirt and has his arms crossed. The background is a blurred interior with warm lighting. The title 'VANGIN-VARTIJA' is overlaid in large, bold, white capital letters.

VANGIN- VARTIJA

MIKKO KIISKILÄ

BAZAR

VANGIN- VARTIJA

MIKKO KIISKILÄ

Ensimmäinen painos

© Mikko Kiiskilä ja Bazar Kustannus 2025

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-403-782-2

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@bazarkustannus.fi

SISÄLLYS

Alkusanat	7
Pommiuhka	9
Rise.....	16
Sörkka.....	20
Sörkan työyhteisö, ensi askeleet.....	28
Pamppujen kirjoittamattomat lait.....	34
Yhteisöllisyys	39
Vankilan arki.....	45
Voimaa ja puhelahjoja.....	47
Työpäivä	49
Rasseja, päihteitä ja pontikkatehdas	51
Tavaraa vaikka muurin yli.....	53
Rundi	57
Pikkutasku	61
Keikalla ja muissa tehtävissä.....	64
Vankien kohtaaminen.....	69
Vankiyhteisö ja vankihierarkia.....	77

Rakkautta kaltereiden takana	86
Osasto, jolla kukaan ei halunnut työskennellä	92
Vankilaväkivalta	103
Case Valjakkala	124
”Hei ei me olla missään Meksikossa”	132
Mistä vanginvartijat tulevat?	161
Parhaat vuodet	170
Muutokset vuosien varrella	183
Kun työt tulevat kotiin	196
Desistanssia arjessa	205
Pitkät tuomiot vs. turvallinen yhteiskunta	213
Luottamustehtävissä	218
Sic transit gloria mundi – niin katoaa maailman kunnia ..	236
Herääminen	263
 Loppusanat	 269
Kiitokset	271

ALKUSANAT

Kesällä 2024 Sörkasta lähtöni aiheuttamat suurimmat tunnekuohut ja -myrskyt olivat laantuneet, ja elämä maistui hyvältä.

Tämän kirjan kirjoittaminen oli vireillä, ja olin aloittanut uudessa työpaikassa, jossa minua ympäröivät mahtavat työkaverit, upeat esihenkilöt ja välitön luottamuksen ilmapiiri. Olin onnellinen ja täynnä uskoa tulevaisuuteen, kunnes eräänä aamupäivänä heinäkuun lopussa elämäni romahti.

Puhelu tuli tuntemattomasta numerosta, enkä yleensä niihin vastannut, mutta tällä kertaa valitsin toisin. En muista paljoakaan puhelun sisällöstä, mutta yksittäiset sanat ja lauseenpätkät ovat painuneet mieleeni ikuisiksi ajoiksi. Löydös magneettikuvista... kasvain haimassa... haimasyöpä... kiireellinen leikkaus... viiden vuoden ennuste erittäin huono...

Silmissäni sumeni, itku kuristi kurkkua ja kauhu valtasi ajatukseni. Ei tätä, ei nyt, ei minulle! Miksi minä? Miellessäni välähti epätoivoinen ajatus ja ratkaisu... Kaasu

pohjaan, pieni ohjausliike oikealle, ja syöpää ei enää ole, eikä minuakaan. Ei kipua, ei kärsimystä, ei tuskallisia hoitoja. Kaikki on hetkessä ohi. Haimasyöpä on nopea tappaja, mutta siltapilari vielä nopeampi.

Siltapilarin sijaan ohjasin kuitenkin autoni ensimmäisestä rampista pois moottoritieltä ja pysähdyin jonkun pikkutien varteen kasaamaan itseäni ja ajatuksiani.

Leikkausta edeltävinä viikkoina minut pitivät kiireisenä lukuisten tutkimuksien lisäksi hyvät ystävät ja läheiset sekä pari mielenkiintoista projektia, joihin pääsin osallistumaan. En olisi halunnut tietää koko asiasta mitään, olisin halunnut elää rauhassa ja kuolla sitten pois. Toisaalta tiesin, että leikkaus, jos sinne pääsisin, olisi ainoa mahdollisuutteni parantua, joskin ohut sellainen. Se oli kuitenkin mahdollisuus elämään, enkä epätoivon hetkistä huolimatta aikonut luovuttaa.

Olin henkisesti huonossa jamassa, ja tiesin, että leikkauksen myötä myös fyysinen kuntoni romahtaisi. Tämän kirjan kirjoittaminen oli alkuvaiheessa, enkä tiennyt, miten voimani riittäisivät. Päätin yrittää, vaikken saanutkaan kirjoittamisesta sellaista henkistä pakopaikkaa kuin olin kuvitellut. Ajatukseni pyörivät sairastumisessa ja tulevista hoidoista, ja kirjoittaminen tuntui helvetin raskaalta. En kuitenkaan antanut periksi. Minulla oli tarina, joka piti kertoa.

Helsingissä keväällä 2025

Mikko Kiiskilä

POMMIUHKA

Työskentelin vuonna 2012 Sörnäisten vankilan eli Sörkan itäisen selliosaston ensimmäisellä kerroksella – idän ykkösellä, kuten oli tapana sanoa. Vankilan apulaisjohtajana oli tuohon aikaan muuan Ilari Ikonen. Apulaisjohtaja Ikonen katosi myöhemmin taistellessaan Putinin puolesta, terroristiksi määriteltynä.

Työpäivä oli sujunut rauhallisissa merkeissä, kunnes päivystäjä ilmoitti, että vankilan pääportilla oli mahdollinen ase- tai pommiuhka. Tilanne oli äärimmäisen harvinainen ja dramaattinen. Portille oli ilmestynyt ilmoittamatta neljän hengen seurue, jonka passit ja heidän mukanaan kuljettamansa tavarat olivat jostain syystä herättäneet porttivartijan huolen. Ryhmä oli päästetty pääportin vieressä sijaitsevaan niin sanottuun lokerohuoneeseen, johon vankilassa vierailevat henkilöt saattoivat jättää omaisuuttaan, esimerkiksi matkapuhelimensa, lukittuihin kaappeihin. Tila on noin 20 neliömetrin kokoinen.

Syy ryhmän saapumiseen oli epäselvä, ainakin minulle. Muutenkin minulla oli outo tunne koko tilanteesta – raportointi oli epämääräistä ja tilannekuva hyvin epäselvä. Toimintamme oli kuitenkin uhkakuvan mukaista, eikä tilanne sietänyt viivytyksiä, mikäli uhka olisi todellinen. Vankilan arjessa työskennellään varsin itseohjautuvasti, joskin selkeiden raamien sisäpuolella, mutta poikkeus-tilanteessa siirrytään aina niin sanottuun vaativan tilanteen johtamismalliin. Silloin jokainen toimii ilman itseohjautuvuutta suorien käskyjen mukaan, lukuun ottamatta hätävarjelutilanteita, joissa ihmisen henki ja terveys on välittömästi uhattuna. Tämä tilanne oli juuri sellainen.

Pyysimme poliisilta virka-apua, ja saimme nopeasti paikalle neljä poliisia ja yhden kenttäjohtajan, joka apulaismojohtaja Ikosen kanssa muodosti tilanteen yleisjohtoon. Teimme nopean suunnitelman sisäänmenosta ja henkilöiden haltuun ottamisesta. Suunnitelma oli yksinkertainen: kahdeksan hengen ryhmästä muodostettiin neljä paria, jokaisessa yksi poliisi ja yksi vartija. Valvontakameroiden kautta jokaiselle parille määriteltiin kohdehenkilö. Ensimmäinen voimankäyttöväline etälamautin, jokaisella parilla yksi mukana. Sisään mentäisiin kahdesta ovesta, kohdehenkilöt hallintaan riittävällä voimankäytöllä ja tilanne turvallisesti virkamiesten haltuun. Ketään kohdehenkilöistä ei saanut päästää koskemaan heidän mukanaan kuljettamiinsa tavaroihin.

Sain työparikseni rotevan, kaljupäisen poliisin, jonka kanssa kävimme nopeasti läpi omat toimintamallimme. Rotevan ja kaljupäisen, niinpä. Ei siinä ryhmässä muunlaisia ollutkaan, kontrolliammatin stereotyyppejä kaikki. Ryhmityimme lokeruhuoneen ovien taakse hiljaa hiipien, ja rynnäköimme yhtä aikaa sisään karmit kaulassa. Käskyt kajahtelivat suomeksi ja englanniksi, punapistetähtäimet pyyhkivät pitkin pientä tilaa, ja tilanne oli hetkessä hallinnassa. Minun ja poliisityöparini haltuun ottama henkilö oli painettu lujaa seinää vasten kädet selän taakse väännettynä. Mies tärisi pelosta ja pyysi, ettemme tekisi hänelle pahaa. Katsoin ympärilleni, ja tilanne muiden kohdehenkilöiden kanssa oli samankaltainen. Sillä hetkellä ymmärsin, että uhka-arvio oli mennyt niin pahasti metsään kuin ikinä voi. Häpeä alkoi hiipiä mieleen. Löysäsimme otetta kohdehenkilöstä, työparini poimi hänen maahan lentäneen hattunsa, ja minä yritin kömpelön anteeksipyytävästi oikaista hänen villapaitaansa, jonka kaula-aukko oli revennyt niin suureksi, että se paljasti toisen olkapään. Ei helvetti. Mitäs tässä oikein tuli tehtyä ja millä perusteella?

Tilanteen hieman rauhoituttua paikalle saapui apulaisjohtaja Ikonen, kravatti kaulassa ja ratsihanskat kädessä. Hän alkoi tivata ryhmältä keitä he olivat, millä asialla liikkuiivat ja mitä kuljettivat mukanaan. Nopeasti kävi ilmi, että kyseessä oli ihmisoikeusjärjestön haastatteluryhmä, jolla oli mukanaan kuvaus- ja äänityskalustoa. Eipä niistä

laukuista pommeja tai aseita löytynyt. Heidän tarkoituksenaan oli ollut haastatella Haagin kansainvälisen tuomioistuimen tuomitsemaa vankia, joka suoritti rangaistustaan Helsingin vankilassa.

Hävetti todella paljon, ja poistuin kollegani kanssa paikalta hyvin nopeasti. Myöhemmin selvisi, että porttivartijan epäilykset oli herättänyt yhden seurueen jäsenen kuluneen näköinen passi. Ikävä arvostella kollegaa, mutta miten kuluneen näköinen passi vie ajatukset pommi- tai aseuhkaan?

Tiedossani ei ole, toteutuiko haastattelu koskaan. Kävellessäni kollegani kanssa takaisin osastolle tuumasin vain, että kolattiin sitten ihmisoikeustyyppit seinille. Kollegani totesi vain, ettei halua puhua asiasta enää koskaan. Enpä halunnut minäkään.

Vaikka tunnen asiasta edelleenkin häpeää, en koe olevani tilanteesta tai väärästä uhka-arviosta vastuussa. Toimin tilanteessa suoran käskyvallan alaisuudessa, eikä silloin ole mahdollisuutta tai oikeutta itseohjautuvaan työskenteelyyn. Tein sen, mitä piti tehdä, ja tein sen tehokkaasti ja ammattitaitoisesti.

Jäin silti pohtimaan – ja pohdin edelleen – minkälainen vaikutelma tällaisen operaation kohteeksi joutuneille ihmisille syntyi suomalaisesta viranomaistoiminnasta? Jos minun on mahdotonta ymmärtää uhka-arvion virheellisyyttä

ja siihen liittyvän toiminnan ylimitoittamista, kuinka vaikeaa se on heille? He olivat vierailemassa Suomessa, ja uskon heidän ajatelleen, että täällä jos missä ei tarvitse pelätä viranomaisten mielivaltaa, väkivaltaa tai vallan väärinkäyttöä. Heille kävi toisin, ja vain toivoa, ettei toimintamme aiheuttanut lopullista luottamuksen menetystä Suomen viranomaistoimintaan.

Vaikka tällä kertaa hälytys oli väärä, ja joku saattaa löytää tapahtumien kulusta hauskoja ja humoristisia elementtejä, tuo se esille erään ominaisuuden, joka on mielestäni vanginvartijalle erittäin tärkeä tai jopa välttämätön: resilienssin.

Hyvä resilienssi ei tarkoita sitä, että asiat eivät sattuisi, pysäyttäisi tai jopa hetkellisesti lamauttaisi, mutta hyvän resilienssin omaava ihminen löytää voimavaransa ja toimintakykynsä nopeasti uudestaan. Vankilamailmassa resilienssi tarkoittaa kykyä ja taitoa nopeisiin rytminvaihdoksiin kesken työskentelyn. Kuvatun kaltaisen pommiuhan tai muun väkivalta- tai vaaratilanteen hoitamiseen täytyy pystyä orientoitumaan hetkessä ilman, että toimintakyky kärsii. Saman täytyy onnistua myös toisinpäin: vaativan tilanteen mind setistä pitää pystyä siirtymään yhtä nopeasti rauhalliseen, normaaliin päivittäiseen kanssakäymiseen ihmisten kanssa, mitä vankilatyö enimmäkseen onkin. Tällaisia rytminvaihdoksia, vaikkakaan ei näin radikaaleja, sisältyy ihan tavalliseen, tylsään työpäivään useita.

Työtovereiden tuki on työyhteisössä resilienssiä ylläpitävä ja kehittävä tekijä. Esimerkki kokeneemman vartijan kyvystä sietää painetta ja siirtyä sujuvasti tilanteesta toiseen on oman urani aikana osoittautunut erittäin tärkeäksi. Resilienssi kehittyy vuorovaikutuksessa, työtovereiden ja työyhteisön tuen avulla, ja usein juuri vaikeista tilanteista selviämisen kautta. Resilientti työyhteisö koostuu resilienteistä yksilöistä, jotka puolestaan luovat resilientin työyhteisön. Toimiessaan tämä on positiivinen noidankehä, jossa onnistumiset ruokkivat onnistumisia ja yhteisön sisällä osataan sekä pyytää että tarjota tukea ja apua.

Helsingin vankilassa tämä kehitys ei enää vuosiin ole toiminut toivotulla tavalla. Koulutetun työvoiman puute, resurssipula, kiire ja lisääntyneet työtehtävät ovat tehneet päivittäisestä työstä selviytymistaistelua, jonka tiimellyksessä ei ehditä eikä jakseta entiseen malliin huolehtia työtoverista, saati uuden työntekijän perehdytyksestä. Tästä maksetaan kovaa hintaa.

Työhyvinvointi heikkenee, sairauslomat lisääntyvät, ja viimeisillä voimillaan töissä sinnittelevät yksilöt oireilevat voimakkaasti. Jatkuva stressi ja uupumus alentavat resilienssiä ja vartijan työssä elintärkeät rytminvaihdokset vaikeutuvat, mikä heijastuu väistämättä myös vankiyhteisöön. Kehityssuunta on huolestuttava, ja se on jatkunut jo ihan liian pitkään.

Joskus vankilassa voivat joutua ongelmiin ja silmätikuksi vankien lisäksi myös virkamiehet. Näin kävi minulle. Sitä ennen tein kuitenkin komean uran, ja ansaitsin työstäni muun muassa Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan ansiomitalin. Vankila on haastava työpaikka. Siitä tämä kirja kertoo.

RISE

Ennen kuin aloitan tarinani, haluan kertoa Sinulle, millaisessa toimintaympäristössä ja organisaatiossa vietin lähes kaksi vuosikymmentä. Sekä Sörkka että Rise muuttuivat urani aikana suuresti. Samalla kasvoin ja muutuin minäkin, ihmisenä ja ammattilaisena, punatiilisen muurin varjossa.

Rikosseuraamuslaitos eli Rise on oikeusministeriön alaisuudessa toimiva yhdyskuntaseuraamusten ja vankeusrangaistusten täytäntöönpaneva viranomainen. Sen tavoitteena on ehkäistä uusintarikollisuutta ja edistää yhteiskunnan turvallisuutta. Rikosseuraamuslaitoksen toiminnasta säädetään laissa. Vankeusrangaistusten laillinen ja turvallinen täytäntöönpano on vankilaviranomaisten tärkein tehtävä, ja juuri siinä työssä ovat avainasemassa vartijat. Siis minä.

Rikosseuraamuslaitoksen arvoja ovat ihmisarvon kunnioittaminen, oikeudenmukaisuus, usko ihmisen mahdollisuuden muuttua ja kasvaa sekä turvallisuus.

Rikosseuraamuslaitoksella on käytössään kaksikymmentäkuusi vankilaa, joista viisitoista on suljettuja laitoksia ja yksitoista avovankiloita. Avolaitokseen voidaan sijoittaa vankeja, jotka soveltuvat suljettua laitosta vapaampiin olosuhteisiin. Mies- ja naisvangit sijoitellaan eri osastoille tai eri vankiloihin, ja Vanajan vankilassa on lisäksi erillinen perheosasto, jossa vanki voi asua pienen lapsen kanssa. Vankeuslaissa sanotaan:

Avolaitoksessa olevat vangit voivat oleskella ja liikkua vankilan tai sen osaston alueella, työpaikalla ja muussa toimintapisteessä ilman välitöntä valvontaa. Avolaitoksessa vankeja voidaan valvoa vankilan tiloihin asennettavilla, vangen haltuun annettavilla taikka vangen ylle ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle kiinnitettävillä teknisillä välineillä taikka tällaisten välineiden yhdistelmillä.

Avolaitokseen sijoittumisen tulee tukea rangaistusajan suunnitelmaa, ja vangen tulee soveltua avolaitoksen tai sen hyväksymään toimintaan. Vangen tulee noudattaa avolaitoksen järjestyssääntöjä. Lisäksi vangen tulee sitoutua päihteettömyyteen ja sen valvontaan. Mikäli vanki rikkoo järjestyssääntöjä, syyllistyy rikokseen tai kieltäytyy osallistumasta avolaitoksen toimintaan, hänet voidaan siirtää suljettuun vankilaan.

Suljetussa vankilassa miehet ja naiset tulee aina asuttaa eri osastoille, samoin alle kahdeksantoistavuotiaat rikoksen-

tekijät, jollei heidän etunsa muuta vaadi. Vanki sijoitetaan sellaiseen suljettuun laitokseen, jossa hän voi osallistua rangaistusajan suunnitelman mukaiseen toimintaan.

Alhaisimman valvonnan tason osastojen sellien ovet voivat periaatteessa olla auki aamuvarhaisesta pitkälle iltaan. Toisena ääripäänä ovat tehostetun valvonnan TEVA-osastot. Niiden tarkoituksena on vähentää vankien välistä väkivaltaa sekä estää vankilassa käytävää huumausainekauppaa ja siihen painostamista. TEVA-osastot sijaitsevat Riihimäen, Sukevan, Turun ja Mikkelin vankiloissa. Tehostettuun valvontaan sijoitetaan esimerkiksi järjestäytyneen rikollisuuden edustajia – tavoitteena on erottaa muista vangeista ne, joiden arvioidaan jollain tavalla olevan vaaraksi toisille. Tällaisella osastolla toiminnot ovat selvästi tavallista vankiosastoa suppeammat ja sellin ovien aukiolo rajatumpaa.

Helsingin vankila kuuluu Helsingin rikosseuraamuskeskukseen, jonka alaisuudessa toimivat myös Helsingin yhdyskuntaseuraamustoimisto ja Suomenlinnan vankila. Rikosseuraamuskeskuksen johtaja vastaa keskuksen toiminnasta.

Helsingin vankila on sekä vankipaikoiltaan että -virtaamaltaan Suomen suurin vankila. Yksikön päällikön tehtävänä on johtaa 190 jäsenen henkilökuntaa ja kehittää vankilan toimintaa sekä tehdä toimivaltaansa kuuluvia päätöksiä. Päällikön apuna toimivat turvallisuudesta,

toiminnoista ja henkilöstöasioista vastaavat apulaisjohtajat. Heidän alaisiaan ovat rikosseuraamusesimiehet, jotka toimivat ohjauksen ja valvonnan esimiestehtävissä käyttäen vankeuslain mukaista toimivaltaa. Virkanimikkeet muuttuivat jo minun urani aikana useita kertoja, ja tulevat varmasti muuttumaan myös tulevaisuudessa.

SÖRKKA

Vuonna 1874 Keisarillinen Suomen Senaatti teki päätöksen rakentaa Kuntähden säteritilan maalle, Sörnäisten Koivuniemeen, kuritushuoneen. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Ludvig Isak Lindqvist, jonka käsialaa on myös esimerkiksi Oulun vankila. Rakennustyöt päästiin aloittamaan vuonna 1875.

Kuritushuoneen sijainti oli erinomainen. Liikenne- yhteydet olivat hyvät, ympärillä oli paljon viljelyskelpoista maata, ja veden saanti oli alueella turvattu. Rakennustyöt etenivät niin, että ”Helsingin viereinen kuritushuone” otettiin virallisesti käyttöön vuonna 1881. Toiminta oli tuohon aikaan nopeampaa ja suoraviivaisempaa kuin nykyisin. Vantaan vankilan rakennuspäätös tehtiin Valtioneuvostossa vuonna 1978, mutta rakennustyöt aloitettiin vasta toukokuussa 2000. Helsingin vankilan ensimmäisessä osassa oli 100 selliä ja 250 makuuselliä. Makuusellillä tarkoitetaan erittäin pientä tilaa, jossa ihminen mahtuu käytännössä vain nukkumaan.

Vankilan nimi vaihtui vuonna 1921 Helsingin keskusvankilaksi ja vuonna 2001 nimeksi tuli Helsingin vankila. Puhekielessä vankila on tunnettu jo kymmeniä vuosia nimellä Sörkka siitä huolimatta, että alue, jolla se sijaitsee, ei kuulu Sörnäisten kaupunginosaan vaan Hermannisiin.

Sörkassa vankien ja henkilökunnan määrä on vaihdellut runsaasti sen pitkän historian aikana. 1960-luvulla Sörkassa oli noin 800 vankipaikkaa ja henkilökuntaa alle 200 henkeä. Niin sanottu vanha järjestelmä oli täyttänyt Suomen vankilat äärimmilleen.

Rangaistuksia sai nykyajan mittapuulla vähäisistä rikoksista, esimerkiksi pienet omaisuusrikokset olivat ankarampia kuin suurista yhteiskunnallisen tason rötöksistä – veropetoksista tai ympäristörikoksista – tuomitut rangaistukset. Rattijuopumuksesta tuomittiin usein ehdottomaan vankeuteen. Helsingin keskusvankilan alaisuudessa toiminut Seutulan työsiirtola ja Seutulan lentokentän työmaa on aikanaan 1950-luvulla tarjonnut työtä 30 000 vangille, joista suurin osa oli rattijuoppoja.

Järjestelmä koettiin epäoikeudenmukaiseksi ja yhteiskunnan parempiosaisia suosivaksi. Sitä kritisoitiin voimakkaasti, sillä tutkimustenkin perusteella tiedetään, että vankila laitostaa ihmisiä, ei paranna. Pienistä rikoksista tuomittuja lyhyitä vankeusrangaistuksia pidettiin haitallisina. Yleisesti ajateltiin, että rikosoikeus olisi vasta viime-

sijainen keino. Ongelmiin pitäisi puuttua ensisijaisesti esimerkiksi sosiaalipoliittisin keinoin.

Lukuisten uudistusten myötä vankiluvut lähtivät dra-
maattiseen laskuun 1960-luvun lopulla, ja 1970-luvulle
tullessa Sörkassa oli vankipaikkoja 550. Vankien määrä
siellä vaihteli neljän- ja kuudensadan välillä. Alimmillaan
se oli 1990-luvun alussa, alle kahdessa sadassa. Nykyisin
vankipaikkoja on 309. Sörkassa on ollut jo vuosia liikaa
asukkaita. Ongelmaa on pyritty ratkaisemaan varustamalla
yhden hengen sellejä kerrossängyillä.

Helsingin vankila työllistää noin 190 virkamiestä,
joista suurin osa on valvontahenkilöstöä. Kuntouttavien
toimintojen parissa työskentelee lisäksi erityisohjaajia,
joiden vastuualueina ovat päihdetyö, vapautumisen val-
mistelu ja vankien sosiaalisten asioiden hoitaminen.
Kuntouttavassa toiminnassa on väkivalta- ja päihdetyön
ohjelmia, ja vankilassa voi suorittaa peruskoulun tai
lukion oppimäärän tai vaikka ravintola- tai pintakäsittely-
alan tutkinnon. Vankilan työtoiminta on supistunut
urani aikana merkittävästi. Jäljellä ovat enää rekisterikilpi-
paja ja ruuvipakkaamo. Aiemmin vankilassa oli van-
keja työllistävä kirjapaino, metalli- ja konepaja ja auto-
korjaamo sekä puusepänverstas. Lisäksi suuri joukko
vankeja työskenteli remonttiryhmässä, joka huolehti
vankilan kunnossapitotoista. Sörkan työtoiminta hiljeni
urani aikana merkittävästi. Vankiaines muuttui huono-

”Vanginvartija joutuu päivittäisessä työssään kohtaamaan valtavan määrän aggressiota, uhkailua ja jopa väkivaltaa. Jos joku sanoo tällaiselta välttyneensä, hän valehtelee tai on tehnyt työnsä huonosti.”

Mikko Kiiskilä kouluttautui vanginvartijaksi, koska hän halusi itselleen pitkän ja kapean valtion leivän. Ne hän saikin, mutta sen lisäksi pakettiin kuuluivat liian pienet resurssit, jähmeä hallintokoneisto, puuttumattomuuden kulttuuri ja väkivallan uhka, joka ei rajoittunut vain työpaikalle.

Kirjassaan Kiiskilä kertoo uransa alusta ja sen monista vaiheista Helsingin vankilassa, tuttavallisemmin Sörkassa. Hänen tarinassaan tulevat esiin niin vanginvartijan työn valo- kuin varjopuoletkin: työ on merkityksellistä ja kollegat ovat ammattitaitoisia, mutta toisaalta vartijoihin kohdistuu kiusaamista, uhkailua, väkivaltaa, maalittamista ja perättömiä rikossyytteitä.

Kiiskilän rajujen kokemuksien lisäksi kirjasta välittyy myös kuva vankiaineksen muuttumisesta, nuorten rikollisuudesta, ylisukupolvisesta huono-osaisuudesta ja vankeinhoidon muutoksista.

Mikko Kiiskilä (s. 1976) on koulutukseltaan sosionomi ja hän ehti työskennellä Helsingin vankilassa lähes pari vuosikymmentä ennen irtisanoutumistaan.

ISBN 978-952-403-782-2 • kl 99.1

www.bazarkustannus.fi

Kannen suunnittelu: Tuomo Parikka

Kannen kuva: Jetto Staven